

GARAZINĀTNES UZDEVUMS. BLAKUSVINGRINĀJUMI.

Garazinātnes uzdevums

Piezīmes par kādu Berlīnē noturētu lekciju

1903. vai 1904. gadā

Ir viens brīnišķīgs Hēgeļa teiciens: "Visdziļākā doma ir saistīta ar Kristus vēsturisko un ārējo veidolu, un kristīgās reliģijas dižums pastāv tajā, ka tā uzrunā visas dvēseles, lai kādā izglītības pakāpē tās atrastos. To var aptvert visnaivākā apziņa un vienlaikus tā ir aicinājums pie visdziļākās gudrības."

To, ka kristīgā reliģija ir saprotama jebkuras pakāpes apziņai, ir parādījusi jau tās attīstības vēsture. Savukārt, parādīt, ka kristīgā reliģija aicina pievērsties visdziļākajām cilvēces gudrības mācībām, ir garazinātnes uzdevums, ja vien tā saprot savu uzdevumu. Garazinātne nav nekāda reliģija, bet gan instruments visu reliģiju izpratnei. Tā izturas pret reliģioziem dokumentiem tā, kā, teiksim, matemātikas mācība izturas pret seniem dokumentiem, kas ir parādījušies kā matemātikas mācību grāmatās. Matemātiķu, telpas likumus katrs var saprast ar paša gara spēkiem, nebalstoties uz šo veco grāmatu. Taču, kad cilvēks tos ir sapratis, kad viņš ir uzņēmis sevī ģeometriju, tad viņš jo vairāk pratis novērtēt šo veco grāmatu, kas vispirms ir parādījusi cilvēka garam šos likumus. Tā tas ir arī ar garazinātnei. Tās avoti nav meklējami senajos dokumentos, tā nebalstās nekādos atstāstījumos. Tās avoti ir reālajās garīgajās pasaulēs; tur tie ir jāatrod un jāaptver, kā aptver matemātiķu, ja meklē iespēju attīstīt savus intelektuālos spēkus. Mūsu intelekts, kas kalpo jutekliskās pasaules likumu izpratnei, balstās kādā orgānā, proti, smadzenēs. Lai saprastu garīgās pasaules likumus, mums arī ir nepieciešami atbilstoši orgāni. Kā tad ir attīstījušies mūsu fiziskie orgāni?

Tos veidojuši ārējie spēki: Saules spēki, skaņu spēki. Tā no neitrāliem, dusošiem orgāniem, kuri vispirms neļāva jutekliskai pasaulei iekļūt sevī iekšā un tikai palēnām atvērs, radās acs un auss. Tā atvērsies arī mūsu garīgie orgāni, ja pie tiem strādās pareizie spēki.

Kas tie ir par spēkiem, kas tiecas iekļūt mūsu pašreiz vēl dusošos garīgos orgānus? Mūsdienu cilvēka astrālajai miesai pastāvīgi uzbrūk tādi spēki, kas darbojas pret viņa attīstības vajadzībām, kas pat nonāvē tos orgānus, kas viņam bija agrāk, kad viņam vēl nebija atvērta gaišā dienas apziņa. Agrāk cilvēks uztvēra astrālos iespaidus tieši. Apkārtējā pasaule uzrunāja viņu tēlos, ar astrālās pasaules izpausmes formām. Dzīvi, sevī diferencēti tēli, krāsas brīvi lidinājās apkārt telpā kā patikas un nepatikas, simpātiju un antipātiju izpausmes. Tad šīs krāsas it kā nolaidās uz lietu virsmas, priekšmeti ieguva cietas kontūras. Tas notika vienlaicīgi ar cilvēka fiziskās miesas arvien lielāku sacietēšanu un diferencēšanos. Kad viņa acis pilnīgi atvērs fiziskai gaismai, kad garīgās pasaules priekšā nolaidās plīvurs, cilvēka astrālā miesa saņēma iespaidus no apkārtējās pasaules caur fizisko un ēterisko miesu; tad tā pati aizvadīja tos tālāk, pie Es, no kurienes tie savukārt ienāca cilvēka apziņā. Līdz ar to astrālā miesa bija pastāvīgi aizņemta, pastāvīgi darbojās. Bet tas, kas šādi pie tās strādāja, nebija vis plastiskie, veidojošie spēki, kas atbilstu tās pašas būtībai. Tie bija spēki, kas to novājināja, nonāvēja, lai uzmodinātu Es-apziņu. Tikai naktī, kad tā ienira sev radniecīgajā ritmiskajā garīgajā pasaulē, tā atkal iestiprinājās un tad atkal varēja piegādāt spēkus fiziskai un ēteriskai miesai. Atsevišķā Es dzīve, Es-apziņa ir radusies no iespaidu cīņas, nonāvējot cilvēkā darbojošos astrālos orgānus. No dzīvības radās nāve un no nāves dzīvība. Čūskas loks bija noslēgts. Tagad no šīs pamodušās Es-apziņas bija jānāk spēkiem, kas atmirušo agrāko astrālo orgānu pārpalikumos atkal aizdegto dzīvību, plastiski tos veidotu.

Uz šo mērķi virzās cilvēce, uz turieni tā tiek savu skolotāju, savu vadoņu, lielo iesvētīto vadīta. Šo iesvētīto simbols ir čūska. Šī ir audzināšana brīvībai, tādēļ lēna un grūta. Lielie iesvētītie varētu, tā teikt, atvieglot sev un cilvēkiem šī uzdevuma izpildi, ja viņi naktīs, kad cilvēka astrālā miesa ir brīva, apstrādājot to no ārpuses, izveidotu tajā astrālos orgānus. Bet tad viņi būtu darbojušies cilvēkā, viņam pašam esot sapņainas apziņas stāvoklī. Līdz ar to tā būtu iejaukšanās viņa brīvības sfērā. Cilvēka augstākais princips, viņa griba nekad nevarētu atrasties pilnā mērā. Cilvēks tiek vests no pakāpes uz pakāpi. Ir pastāvējusi iniciācija gudrībā, iniciācija jūtu jeb dvēseles jomā (Gemüt) un iniciācija gribā. Īsta kristietība ir visu iniciācijas pakāpju apkopojums.

Senajos laikos iniciācija bija pravietojums, sagatavošanās. Lēnām un pakāpeniski jaunāko laiku cilvēks emancipējās no sava iesvētītāja, no sava guru. Sākotnēji iesvētīšanas rituāls bija noticis pilnīgā transa apziņā, taču cilvēks tika apgādāts ar līdzekļiem, kas nepieciešami, lai iespiestu fiziskajā miesā atmiņas par to, kas [ar viņu] bija noticis ārpus fiziskās miesas. Tādēļ bija nepieciešams kopā ar astrālo miesu izbrīvēt arī ēterisko miesu, atmiņas nesēju. Abas ienira gudrības jūrā, mahadevā, Osirisa gaismā. Šī iesvētīšana norisinājās kā visdziļākais noslēpums pilnīgā izolētībā. Neviena dvaša no ārpasaules nedrīkstēja tajā iekļūt. Cilvēks bija kā miris ārējai dzīvei, maigie asni tika kopti nomaļus no žilbinošas dienas gaismas.

Tad iesvētīšanas rituāls iznāca no mistēriju tumsas ārā, visgaišākajā dienas gaismā. Vienā lielā, varenā personībā, visaugstākā vienojošā principa - Vārda, kas pauž apslēpto Tēvu, kas ir Viņa manifestācija, - nesējā, kas tādēļ, pieņēmis cilvēka veidolu, ir kļuvis par Cilvēkdēlu un kā tāds varēja būt visas cilvēces pārstāvis, visus Es vienojošā saite: Kristū, mūžīgi vienojošajā Dzīvības Garā gan vēsturiski, gan simboliski norisinājās visas cilvēces iesvētīšana jūtu jeb dvēseles pakāpē. Šis bija tik varens notikums, ka tas varēja darboties tālāk katrā atsevišķā cilvēkā, kurš dzīvoja pēc tam, proti, līdz pat fiziskajam ķermenim, līdz pat brūču rašanās fenomenam, līdz pat spēcīgām urbjošām sāpēm. Tika uzvandītas un satricinātas visas jūtu dzelmes. Sacēlās tādas intensitātes jūtu vilņi, kādi nekad līdz šim nebija pārpludinājuši pasauli ar tik milzīgu spēku. Dievišķās mīlestības krustā ir notikusi viena Es upurēšana par visiem. Fiziskā Es izpausme, asinis bija plūdušas mīlestībā pār cilvēci un iedarbojās tā, ka pēc tam cilvēki tūkstošiem alka pēc šīs iniciācijas, pēc šīs nāves un ar lielu entuziasmu ļāva tecēt savām asinīm mīlestībā uz cilvēci. Cik asinis tādā veidā ir iztecējušas, nekad nav ticis pietiekami uzsvērts, arī teosofu aprindās nē. Taču iedvesmas vilņi, kas bangoja šajās asinīs, ir paveikuši savu uzdevumu. Tie ir kļuvuši par vareno impulsu devējiem. Tie ir sagatavojuši cilvēku gribas iniciācijai.

Un tas bija Kristus novēlējums.

Vispārējās prasības,

kuras sev jāizvirza katram,

kurš grib nostāties uz okultās attīstības ceļa

(Blakusvingrinājumi)

Turpmāk tiks izklāstīti noteikumi, kuriem jābūt katras okultas attīstības pamatā. Nevienam nedrīkst domāt, ka viņš ar kaut kādu ārējo vai iekšējo pasākumu palīdzību varētu tikt uz priekšu, ja neievēros šos noteikumus. Visi meditācijas, koncentrācijas un jebkādi citi vingrinājumi būs bezvērtīgi, noteiktā ziņā pat kaitīgi, ja dzīve netiks iekārtota atbilstoši šiem noteikumiem. Cilvēkam nevar dot nekādus spēkus; var tikai rosināt viņā jau esošo spēku attīstību. Paši par sevi tie neattīstās, jo tam traucē ārēji un iekšēji apstākļi. Ārējie traucējumi tiek pārvarēti, pateicoties turpmāk izklāstītajiem dzīves noteikumiem. Iekšējie – pateicoties īpašiem norādījumiem par meditāciju, koncentrāciju utt.

Pirmais noteikums ir pilnīgi skaidras domāšanas apgūšana. Šim nolūkam pavisam īsu laiku dienas gaitā, kaut vai uz piecām minūtēm (bet, jo ilgāk, jo labāk) jāatbrīvojas no patvaļīgas domu nīrboņas. Ir jākļūst par kungu savā domu pasaulē. Cilvēks nav savu domu kungs, ja ārējie apstākļi, profesija, kaut kādas tradīcijas, sabiedriskas attiecības, pat piederība kādai zināmai tautībai, dienas laiks, noteiktas darbības utt. nosaka, ka viņam rodas šāda vai tāda doma un kā viņš to attīsta. Tātad, šajā laikā pēc savas brīvas gribas pilnīgi jāatbrīvo dvēsele no parastās, ikdienas domu gaitas un kāda pēc paša iniciatīvas izvēlēta doma jānostāda dvēseles viduspunktā. Nav jādomā, ka tai jābūt kādai izcilai vai īpaši interesantai domai; tas, kas jāsasniedz okultajā ziņā, tiks sasniegts pat labāk, ja sākumā tiks izvēlēta pēc iespējas neinteresanta un nenozīmīga doma.

Tādējādi patstāvīga domāšanas aktivitāte, kas tieši ir tas svarīgais, tiek rosināta vairāk, kamēr interesanta doma pati par sevi raisa domāšanu sev līdzī. Ir labāk, ja šis domu kontroles vingrinājums tiek izpildīts ar spraužamadamu nekā ar Napoleonu Lielo. Jāsaka sev: es sāku ar šo domu un pēc paša iekšējas iniciatīvas pievienoju tai visu, kas atbilstoši lietas būtībai ar to var tikt saistīts. Nospraustajam laikam beidzoties, domai jābūt tikpat krāsainai un dzīvai dvēseles priekšā kā vingrinājuma sākumā. Šis vingrinājums jāizpilda

dienu no dienas vismaz vienu mēnesi; var katru dienu ņemt jaunu domu; var arī vairākas dienas turēties pie vienas un tās pašas domas. Šāda vingrinājuma beigās jāmēģina iekšējo stabilitātes un drošības izjūtu, ko, uzmanīgi vērojot, drīz vien var pamanīt rodamies paša dvēselē, pilnīgi novest sev līdz apziņai, un tad vingrinājums jānoslēdz, padomājot par savu galvu un muguras vidu (par galvas un mugurkaula smadzenēm), it kā gribēdams ieliet šo izjūtu šajā ķermeņa daļā.

Kad šis vingrinājums būs ticis izpildīts vienu mēnesi, tam jāpievieno vēl viena prasība. Jāmēģina izdomāt kādu darbību, ko parastajā savas līdzšinējās dzīves gaitā jūs pavisam noteikti nebūtu uzņēmies veikt. Un tagad šī darbība pašam sev jānosprauž kā pienākums katrai dienai. Tādēļ būs labi izvēlēties tādu darbību, kas varēs tikt izpildīta katru dienu iespējami ilgāku laika periodu. Un atkal ir labāk uzsākt ar kādu nesvarīgu darbību, kuru izpildīt sevi būs, tā teikt, jāpiespiež, piemēram, noteiktajā dienas laikā aplaistīt puķi, kas tika nopirkta [tieši šim nolūkam]. Pēc kāda laika pirmajai darbībai jāpievieno vēl otra, vēlāk – trešā un tā tālāk, cik daudz ir iespējams veikt blakus visiem saviem citiem pienākumiem. Šis vingrinājums atkal jāizpilda vienu mēnesi. Bet šī otrā mēneša gaitā ik pa laikam jāpievēršas arī pirmajam vingrinājumam, lai arī šis pēdējais vairs nav jāuzskata par tik obligātu pienākumu kā pirmajā mēnesī. Un tomēr to nedrīkst atstāt bez uzmanības, citādi drīz vien varēs pamanīt, ka pirmā mēneša augļi visai viegli aiziet zudumā, un atkal sāks griezties vecais nekontrolēto domu karuselis. Vispār ir jāpūpējas par to, lai nekad vairs nepazaudētu reiz gūtus augļus. Kad šis otrais vingrinājums, pēc paša iniciatīvas veiktā darbība, ir veikts, jāpievērš intīma uzmanība izjūtai, kas ir radusies dvēselē, proti, iekšējam pamudinājumam darboties, un šī izjūta it kā jāielej savā miesā, ļaujot tai plūst no galvas cauri sirdij lejup.

Trešajā mēnesī kā jauns vingrinājums jānostāda dvēseles centrā zināma nosvērtība attiecībā pret patikas un ciešanu, prieka un sāpju svārstībām. Gaviles līdz debesīm un nomāktība līdz nāvei ir apzināti jāaizstāj ar vienmērīgu noskaņojumu. Jāuzmana sevi, lai nekāds prieks neaizrautu jūs par daudz, lai nekādas sāpes nenomāktu par dziļu, lai nekādi notikumi neizraisītu jūsos pārmērīgas dusmas, lai nezināma nākotne nepiepildītu jūs ar bailēm un bažām, lai neviena situācija neliktu jums zaudēt skaidro saprātu utt. Nav jābaidās, ka šāds vingrinājums padarīs jūs aukstus un jūsu dzīvi nabadzīgāku; drīzāk jūs pamanīsiet, ka tā vietā, kas notiek šī vingrinājuma gaitā, dvēselē parādās apskaidrotas īpašības; pirmām kārtām, vienā jaukā dienā, smalki ieklausoties sevī, varēs sajust savā ķermenī iekšēju mieru; tas tad līdzīgi abiem iepriekšējiem gadījumiem jāielej ķermenī, ļaujot tam starot no sirds rokās, pēdās un, visbeidzot, galvā. To, protams, šajā gadījumā nevar darīt pēc katra atsevišķa vingrinājuma, jo šeit mums faktiski ir darīšana nevis ar kādu atsevišķu vingrinājumu, bet gan ar pastāvīgu uzmanības pievēršanu savai iekšējai dvēseles dzīvei. Šis iekšējais miers ir jāizsauc savā dvēselē vismaz vienu reizi dienā un tad jāizpilda izplūšanas vingrinājums. Ar pirmā un otrā mēneša vingrinājumiem jārikojas tāpat, kā ar pirmā mēneša vingrinājumu otrā mēneša gaitā.

Ceturtajā mēnesī jāķeras pie tā saucamā pozitivitātes vingrinājuma. Tas pastāv centienos jebkādā pieredzē, visās būtnēs un lietās pastāvīgi meklēt tajās esošo labo, izcilo, skaisto utt. Vislabāk šī īpašība tiek raksturota kādā persiešu leģendā par Kristu Jēzu. Kad viņš reiz gāja ar saviem mācekļiem pa ceļu, viņi ieraudzīja ceļa malā guļam beigtu suni, kas jau bija pamatīgi sācis trūdēt. Visi mācekļi novērsās no pretīgā skata, tikai Kristus Jēzus apstājās, dziļdomīgi aplūkoja dzīvnieku un teica: "Kas par brīnišķīgiem zobiem ir šim dzīvniekam!" Tur, kur citi ir ieraudzījuši tikai pretīgo, nesimpātisko, viņš meklēja skaisto. Tā ezoteriskam skolniekam ir jātiecas katrā parādībā un katrā būtnē meklēt skaisto. Tad viņš drīz pamanīs, ka zem pretīgā apvalka ir apslēpts skaistais, ka pat zem kāda noziedznieka ārienes ir apslēpts kaut kas labs, ka zem ārprātīgā cilvēka ārējām izpausmēm ir kaut kādā veidā apslēpta dievišķa dvēsele. Šis vingrinājums ir saistīts ar to, ko var nosaukt par atturēšanos no kritikas. To nedrīkst saprast tā, ka tagad melns būtu jāsauc par baltu un balts par melnu. Tomēr ir atšķirība starp nosodīšanu, kas izriet tikai no paša personības, kad cilvēks spriež pēc paša personības simpātijām un antipātijām. Un ir tāds redzespunkts, kas ļauj cilvēkam ar mīlestību iejusties svešā parādībā vai svešā būtnē un sev visur jautāt, kā šis cits nonāk pie tā, lai būtu šāds vai šādi rīkotos? Cilvēks, kas skatās uz dzīvi no šāda redzespunkta, pats par sevi vairāk tiecas pēc tā, lai palīdzētu nepilnīgajam, nekā lai to vienkārši peltu un kritizētu. Iebildums, ka no daudziem cilvēkiem paši dzīves apstākļi pieprasa, lai viņi peltu un nosodītu citus, šeit nav vietā, jo tad šie dzīves apstākļi gluži vienkārši ir tādi, ka tajos dzīvojošais cilvēks nevar iziet pareizu okulto skološanos. Pastāv daudzi dzīves apstākļi, kas padara šādu skološanos plašā mērā neiespējamu. Tad cilvēkam nevajadzētu nepacietīgi censties, neskatoties ne uz ko, tomēr iet uz priekšu, kas ir iespējams tieši tikai ar noteiktiem priekšnosacījumiem. Tas, kurš vienu mēnesi apzināti vērsis savu uzmanību uz pozitīvo visā savā pieredzē, tas pamazām ievēros, ka viņā ieslīd tāda sajūta, it kā viņa āda kļūtu no visām pusēm caurlaidīga un ka viņa dvēsele būtu plaši atvērusies iepretī dažādiem apslēptiem un smalkiem

procesiem, kuri līdz šim pavisam netika ievēroti. Tieši par to arī ir runa, lai apkarotu katram cilvēkam piemītošo uzmanības trūkumu attiecībā pret šādām smalkām lietām. Ja cilvēks reiz ir pamanījis, ka aprakstītā sajūta ļauj sevi manīt dvēselē kā sava veida svētlaipe, tad viņam jāmēģina domās aizvadīt šo sajūtu sirdī un no turienes ļaut tai plūst acīs, no tām - telpā sev priekšā un sev apkārt. Cilvēks ievēros, ka tādējādi viņš iegūst intīmu attieksmi pret šo telpu. Viņš it kā izaug sev pāri. Viņš iemācās aplūkot savas apkārtnes gabaliņu kā piederīgu sev. Šim vingrinājumam ir nepieciešams ļoti daudz koncentrācijas un, pirmām kārtām, ir jāatzīst fakts, ka visas vētrainās, kaislīgās, afektiem bagātās jūtu izpausmes iedarbojas uz norādīto noskaņojumu pilnīgi iznīcinoši. Pirmo divu mēnešu vingrinājumi jāatkārto tāpat, kā jau tika norādīts, runājot par iepriekšējiem mēnešiem.

Piektajā mēnesī jāmēģina izveidot sevī spēju pilnīgi bezaizspriedumaini sagaidīt jebkādu jaunu pieredzi. Kad cilvēki dzird vai redz kaut ko viņiem nezināmu, viņi mēdz teikt: "To es vēl neesmu dzirdējis, to es vēl neesmu redzējis, es tam neticu, tie ir maldi". Ezoteriskam skolniekam nedrīkst būt šāda nostāja. Viņam ir jābūt gatavam ik mirkli saņemt pilnīgi jaunu pieredzi. Tas, ko viņš līdz šim ir likumsakarīgi uzzinājis, kas viņam ir licies iespējams, nedrīkst būt traucēklis kādas jaunas patiesības pieņemšanai. Tas, protams, ir radikāli pateikts, bet tomēr pareizi, proti, ja pie ezoteriskā skolnieka kāds atnāk un saka viņam: "Klau, x-baznīcas tornis kopš šīs nakts stāv pavisam šķībi!", tad ezoteriskam skolniekam ir jāatstāj kādas durtiņas savā dvēselē atvērtas iespējamajai ticībai, ka viņa līdzšinējās zināšanas par dabas likumiem varētu piedzīvot paplašinājumu, pateicoties šādam, šķietami neiespējamam faktam. Kurš piektajā mēnesī vērs savu uzmanību uz šādas iekšējas nostājas radīšanu, tas pamanīs, ka viņa dvēselē ieslīd sajūta, it kā telpā, par kuru tika runāts sakarā ar ceturta mēneša vingrinājumu, kaut kas atdzīvojas, it kā tajā kaut kas sāktu rosīties. Šī sajūta ir ārkārtīgi smalka un intīma. Ir jāmēģina uzmanīgi uztvert šo smalko vibrāciju sev apkārt un jāļauj tai it kā ieplūst savā dvēselē caur visām piecām maņām, proti, caur acīm, ausīm un caur ādu kā siltuma maņas orgānu. Šajā ezoteriskās attīstības pakāpē mazāk uzmanības jāveltī iespaidiem, ko rada rosība zemākajās maņās, proti, garšas, ožas un taustes maņās. Šajā pakāpē vēl nav iespējams atšķirt daudzas sliktas ietekmes, kas iejaucas šajā jomā arī esošo labo starpā; tādēļ skolnieks atstāj šo lietu vēlākai pakāpei.

Sestajā mēnesī jāmēģina uzņemties sistemātiski, regulārā secībā arvien no jauna izpildīt visus piecus vingrinājumus. Pateicoties tam, pamazām dvēselē tiek izstrādāts skaists līdzsvars. Proti, cilvēks ievēros, ka visa viņa neapmierinātība ar pasaules parādībām un būtnēm pilnīgi izzūd. Viņa dvēseli pārņem noskaņojums, kas samierina viņu ar jebkādiem pārdzīvojumiem, un tā nebūt nav vienaldzība, tieši pretēji, tas ļauj viņam strādāt pasaulē, patiesi veicinot tās attīstību un arvien to uzlabojot. Viņam atveras mierīga izpratne iepretī visām lietām, kas agrāk bija pilnīgi slēgtas viņa dvēselei. Šādu vingrinājumu iespaidā izmainās pat cilvēka gaita un žesti, un, kad vienā jaukā dienā cilvēks pamana, ka pat viņa rokraksts ir ieguvis pavisam citu raksturu, tad viņš var sev teikt, ka viņš taisās sasniegt pirmo pakāpienu augšupejošā ceļā.

Vēlreiz jāatgādina divējāda: pirmkārt, ka pārrunātie seši vingrinājumi paralizē kaitīgo ietekmi, kāda var būt citiem okultiem vingrinājumiem tā, ka paliek tikai labvēlīgā ietekme. Un, otrkārt, ka tikai šie vingrinājumi nodrošina pozitīvus meditācijas un koncentrācijas darba panākumus. Ar vienkāršu sekošanu pieņemtajām morāles normām ezoteriskajam skolniekam ir par maz tādēļ, ka šī morāle var būt ļoti egoistiska, ja cilvēks sev saka: "Es gribu būt labs, lai mani uzskatītu par labu". Ezoteriķis dara labo nevis tādēļ, lai viņu uzskatītu par labu, bet gan tādēļ, ka viņš ir nonācis pie atziņas, ka tikai labais virza evolūciju uz priekšu, turpretī ļaunais, negudrais un pretīgais sakrauj šai evolūcijai ceļā šķēršļus.

Turpmākie noteikumi,

kas papildina "Vispārējos noteikumus"

Turpmāk izklāstītie noteikumi ir jāsaprot tādējādi, ka ikvienam ezoteriskam skolniekam cik vien iespējams jāiekārto sava dzīve tādējādi, lai pastāvīgi vērotu sevi un pārbaudītu, vai viņa iekšējā dzīve norisinās atbilstoši šiem noteikumiem. Jebkāda ezoteriska skološana, kad tā ieved cilvēku augstākajos reģionos, var novest viņu tikai postā un apjukumā, ja netiek ievēroti šādi noteikumi. Turpretī nevienam nav jābaidās no tādas skološanas, ja vien viņš cenšas ievērot šos noteikumus. Viņam nav jākrīt izmisumā, ja viņš jūtas spiests atzīt: "Es taču izpildu šīs prasības vēl ļoti slikti". Ja vien viņš iekšēji godīgi tiecas visā savā dzīvē nepazaudēt šos noteikumus no redzesloka, tad ar to jau pietiek. Bet nu, šim godīgumam jābūt pirmām kārtām godīgumam pašam pret sevi. Dažs labs maldās šai ziņā. Viņš gan saka, ka gribot godīgi tiekties, taču, ja viņš kārtīgi sevi pārbaudītu, tad pamanītu, ka aiz šiem vārdiem slēpjas daudz egoisma, daudz rafinētas personības izjūtas. Šādas izjūtas bieži vien slēpjas zem pašaieliedzīgas tieksmes maskas un maldina skolnieku. Ir jācenšas, cik vien bieži var un ar visu iespējamo nopietnību ieskatoties paša dvēselē, arvien pārbaudīt, vai tajā tomēr neslēpjas tamlīdzīgas izjūtas. Enerģiski sekojot šeit pārrunājamiem noteikumiem, cilvēks arvien vairāk atbrīvosies no šādām izjūtām. Šie noteikumi ir:

Pirmkārt: Manā apziņā nedrīkst tikt ielaists neviens nepārbaudīts priekšstats.

Pavērojiet reiz, cik daudz cilvēka dvēselē dzīvo priekšstatu, jūtu un gribas impulsu, kurus viņš uzņem, pateicoties savai dzīves situācijai, profesijai, piederībai kādai ģimenei, tautai, laikmetam utt. Šāds dvēseles saturs nav jāuztver tā, it kā atbrīvošanās no tā ikvienam cilvēkam nozīmētu morālo rīcību. Cilvēks taču gūst stiprumu un drošību dzīvē, tieši pateicoties tam, ka viņu nes un balsta piederība kādai tautai, ģimenei, laikmetam, viņa audzināšana utt. Ja viņš vieglprātīgi atmetu visas šīs lietas, tad drīz vien sajostos dzīvē bez pamata zem kājām, bez jebkāda balsta. Sevišķi vājas dabas cilvēkiem nav ieteicams iet šajā virzienā par tālu. Katram ezoteriskam skolniekam jābūt skaidrībā par to, ka paralēli sekošanai šim noteikumam viņam ir jāiegūst izpratne arī par visu citu būtņu darbiem, domām un jūtām. Nekad nedrīkst nonākt pie tā, lai sekošana šiem noteikumiem novestu cilvēku līdz nesavaldībai vai arī pie tā, ka viņš sev teiktu: es pārtraucu jebkādas attiecības ar visu vidi, kurā es esmu piedzimis vai kurā dzīve mani nolikusi. Tieši pretēji, jo vairāk cilvēks pārbaudīs, jo vairāk sapratīs, ka viss, kas ir viņa apkārtnē, ir pilnīgi attaisnots. Te runa nebūt nav par šo lietu apkarošanu vai augstprātīgu noliegšanu, bet gan par to, lai rūpīgi pārbaudot visu to, kas ir kaut kādās attiecībās ar paša dvēseli, iekšēji atbrīvotos. Tad cilvēks ar paša dvēseles spēku izplatīs gaismu pār visu savu domāšanu un izturēšanos, apziņa atbilstoši tam paplašināsies, un cilvēks vispār apgūs spēju arvien vairāk ļaut runāt garīgajiem likumiem, kas atklājas dvēselē, un vairs akli nesekot no apkārtējās pasaules izrietošajiem impulsiem. Dzirdot par šādu noteikumu, viegli var nodomāt: ja reiz cilvēkam ir viss jāpārbauda, tad viņam jau it īpaši būs jāpārbauda okultas un ezoteriskas mācības, ko viņam pasniedz tieši viņa ezoteriskais skolotājs. Uz to ir jāsaprot, ka svarīgi ir pareizi saprast šo pārbaudīšanu. Ne vienmēr un ne visu var pārbaudīt tieši; daudzos gadījumos pārbaudījums jāveic netieši. Piemēram, arī šodien neviens nav spējīgs tieši pārbaudīt, vai Frīdrihs Lielais ir dzīvojis vai nē. Cilvēks var pārbaudīt vienīgi to, vai ceļš, kādā ziņas par Frīdrihu Lielo pie viņa ir nonākušas, ir uzticības vērts. Tātad pārbaudījums jāsāk no pareizās vietas. Šādi ir jāizturas arī pret visu tā saukto ticību autoritātei. Ja kādam tiek stāstīts kaut kas tāds, ko cilvēks pats tieši nevar atzīt par pareizu, tad viņam, pirmām kārtām, ar visu viņa rīcībā esošo materiālu jāpārbauda, vai stāstītājs ir ticības vērtā autoritāte, vai viņš saka lietas, kas izraisa nojausmu un sajūtu, ka tās ir patiesas. Šis piemērs rāda, ka pārbaudījums ir jāsāk pareizā vietā.

Otrais noteikums ir: **Man jāapzinās, ka manas dvēseles pienākums ir nepārtraukti paplašināt savu priekšstatu summu.**

Ezoteriskam skolniekam nav nekā sliktāka, kā apmierināties ar zināmu jēdzienu summu, kas viņam jau ir, un ar to palīdzību mēģināt saprast visu. Bezgala svarīgi ir apgūt arvien jaunus un jaunus priekšstatus. Ja tas nenotiek, tad skolnieks, nonācis līdz atziņām pārjutekliskajā jomā, nevarētu nākt tām pretī ar labi sagatavotām domām un tiktu satriekts, un tas vai nu nāktu viņam par ļaunu vai vismaz atstātu viņu neapmierinātu; šis pēdējais tādēļ, ka šādos apstākļos viņš jau varētu gūt augstāko pieredzi, bet viņš to nemaz nepamanītu. Vispār nav maz tādu skolnieku, kuri jau varētu būt pilnīgi apņēmti ar augstāko

pieredzi, bet viņi neko no tā nemana, jo savu priekšstatu nabadzības dēļ gaida pavisam cita veida pieredzi nekā ir pareizā. Daudzi cilvēki ārējā dzīvē nebūt netiecas pēc komforta, taču savu priekšstatu dzīvē izjūt tiešu antipātiju pret bagātināšanos, pret jaunu jēdzienu veidošanu.

Trešais noteikums ir: **Es varēšu izzināt tikai tās lietas, pret kuru Jā un Nē es nejūtu nedz simpātiju, nedz antipātiju.**

Kāds vecs iesvētītais arvien no jauna piekodināja saviem skolniekiem: jūs zināsiet par dvēseles nemirstību tikai tad, ja jūs tikpat labi pieņemsit, ka šī dvēsele pēc nāves tiks iznīcināta, kā to, ka tā dzīvos mūžīgi. Kamēr jūs vēlaties dzīvot mūžīgi, jūs negūsit nekādu priekšstatu par pēcnāves stāvokli. Kā šajā svarīgajā gadījumā, tā tas ir arī ar visām patiesībām. Tik ilgi, kamēr cilvēkam vēl ir kaut vai visklusākā vēlme, lai lietas būtu tādas vai šādas, viņam nevar uzspīdēt tīra gaiša patiesības gaisma. Kam, piemēram, lūkojoties sevī, ir lai cik apslēpta vēlme, lai labās īpašības ņemtu viņā pārsvaru, tam šī vēlme rādīs visādus māņus un nepieļaus īstu pašizziņu.

Ceturtais noteikums ir: **Mans pienākums ir pārvarēt bailes no tā sauktām abstrakcijām.**

Kamēr ezoteriskais skolnieks turas pie jēdzieniem, kas ir radīti no jutekliskās pasaules materiāla, viņš nevar tikt pie patiesības par augstākajām pasaulēm. Viņam jāpiepūlas apgūt no jutekliskuma brīvus priekšstatus. No visiem četriem noteikumiem šis ir visgrūtākais, it sevišķi mūsu laikmeta dzīves apstākļos. Materiālistiskā domāšana ir lielā mērā atņēmusi cilvēkiem spēju domāt no jutekliskuma brīvos jēdzienos. Cilvēkam ir jācenšas vai nu pietiekami bieži domāt tādus jēdzienus, kas nekad pilnībā neparādās ārējā jutekliskajā pasaulē, kuri tajā ir atrodami tikai aptuveni, kā, piemēram, apļa jēdziens. Pilnīgs aplis nepastāv nekur, to var tikai domāt, taču visiem apļveidīgiem veidojumiem pamatā ir šis domājamais aplis kā to likums. Vai arī var domāt kādu augstu tikumības ideālu; arī tas savā pilnībā nevar tikt īstenots nevienā cilvēkā, taču tas ir daudzu cilvēku darbu pamatā kā to likums. Neviens netiek uz priekšu ezoteriskajā attīstībā, kurš neatzīst visu šī tā sauktā abstraktā nozīmi dzīvei un kurš nebagātina savu dvēseli ar atbilstošajiem priekšstatiem.